

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จากการประชุมกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา โดยการศึกษาเอกสาร ข้อมูลด้านความรู้ของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า จากการทดสอบประเมินความรู้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยประจำปี 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยการทำแบบทดสอบวิชาภาษาไทย จำนวน 3 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานด้านทักษะภาษาไทย การเขียนย่อความ และการคัดลายมือ ครูได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 73.84 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่ตั้งไว้ จากสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ปีพ.ศ. 2549 ปรากฏว่า มาตรฐานที่มีคะแนนผลการประเมินต่ำที่สุด คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ และมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นคะแนนร้อยละ 73.66 และ 71 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพ พอใช้ จึงเป็นมาตรฐานที่ควรได้รับการปรับปรุงเป็นอันดับต้น และจากการศึกษาเอกสารรายงานคุณภาพประจำปี ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ระบุว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่ในระดับต่ำ ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องการพัฒนา ได้แก่

การพัฒนาโดยการเข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาโดยการผลิตหรือพัฒนาสื่อฝึกทักษะการอ่านภาษาไทย การพัฒนาโดยการศึกษาดูงาน การพัฒนาโดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ และการพัฒนาโดยการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างง่าย ซึ่งที่ประชุมมีมติต้องการพัฒนาครู 2 อันดับแรกอย่างเร่งด่วน โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษาที่ครอบคลุมเนื้อหาบททวนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การสอนทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา และการสร้างชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา แล้วผู้เข้ารับการอบรมแต่ละคนนำความรู้ที่ได้ไปสร้างชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยในระดับชั้นที่ตนทำการสอน แล้วมีการประเมินชุดฝึกทักษะที่สร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจนได้ชุดฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพพร้อมนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนต่อไป

2. ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จากการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน โดยดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

2.1 การพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในวงรอบที่ 1 พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา โดยจะเห็นได้จากผลการทดสอบก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษาของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำนวน 6 คน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 9.83 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 49.17 และผลการทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 16.67 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 83.33 และจากการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) แต่กลุ่มเป้าหมายส่วนมากยังไม่สามารถนำความรู้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการไปประยุกต์ใช้ในการสร้างชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ระดับมากขึ้นไป ($\bar{X} = 3.51$ ขึ้นไป) ที่ตั้งไว้

โดยจะเห็นได้จากผลการประเมินชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยที่กลุ่มเป้าหมายสร้างขึ้นพบว่า มีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 1 คน ที่สามารถสร้างชุดฝึกทักษะที่มีคะแนนประเมินเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และยังมีกลุ่มเป้าหมายที่มีคะแนนประเมินเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 คน และมีเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 คน ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

2.2 การพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในวงรอบที่ 2 พบว่า จากการประชุมกลุ่มย่อยทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ไปใช้ในการปฏิบัติจริงด้วยความมั่นใจใน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล เสริมแรงซึ่งกันและกัน จนได้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทย ที่ถูกต้องสมบูรณ์ โดยจะเห็นได้จากผลการประเมินชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่า ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษาที่กลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำนวน 6 คน พัฒนาขึ้นมีคะแนนประเมินเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินระดับมากขึ้นไป ($\bar{X} = 3.51$ ขึ้นไป) เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน สามารถสร้างชุดฝึกทักษะที่มีคะแนนประเมินเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2 คน มีคะแนนประเมินเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 สามารถอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ครูมีปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนระดับประถมศึกษา นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และแนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้ครูมีความต้องการพัฒนาตนเอง

โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสร้างสื่อวัตกรรมการซึ่งเป็นชุดฝึกทักษะการอ่าน ภาษาไทยระดับประถมศึกษา ที่พบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนประถม และมัธยม เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเล่าเรื่องในหนังสือ การแนะนำการอ่าน และการแนะนำหนังสือ นอกจากนี้ยังพบว่าครูประถมศึกษามีปัญหาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากที่สุดคือ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดผู้ช่วยเหลือในด้านการผลิตสื่อที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีเวลาจัดกิจกรรม ตามลำดับ และงานวิจัยของ นิทัศน์ ปลัดพรหม (2542 : 125-126) และ แอเทรีย (Atria. 2000 : 42544-A) ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการงานวิชาการโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดและประเมินผล ด้านห้องสมุด และด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ ซึ่งครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความต้องการโดยภาพรวมมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งมีความต้องการด้านห้องสมุดและด้านการประชุมอบรมทางวิชาการมากกว่า

2. การพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จากการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน โดยดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 การพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในวงรอบที่ 1 พบว่า ก่อนการพัฒนา กลุ่มเป้าหมายส่วนมากยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษาเท่าที่ควร และเมื่อได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมจากการอบรมเชิงปฏิบัติการแล้วมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องชัดเจนมากขึ้น จนทำให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนสามารถทำแบบทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมตระหนักถึงปัญหาการอ่านที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา และเข้ารับการอบรมด้วยความสนใจมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมการอบรมด้วยความกระตือรือร้น อีกทั้งผู้วิจัยและวิทยากรมีการเตรียมการและวางแผนการอบรมเป็นอย่างดี ประกอบกับหัวข้อ เนื้อหาสาระการอบรมน่าสนใจ และสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาของครู เอกสารประกอบการอบรมครบสมบูรณ์ วิทยากรใช้เทคนิควิธีการในการอบรมที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวัสดิ์ ลวดลาย (2549 : 94 - 96) และ

บราวน์ (Brown, 2002 : 1304-A) ที่พบว่า หลังจากการพัฒนาครูผู้สอนโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ดี กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง จัดลำดับการเรียนรู้จากง่ายไปหายากประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนตามสภาพจริง ใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายและทันสมัย ด้านนักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนรู้ ได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม เรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมและเรียนรู้ด้วยตนเอง และ งานวิจัยของ บรรจง เจริญสุข (2546 : 94 - 96) พบว่า ความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีตำแหน่งต่างกันต้องการพัฒนาบุคลากรโดยรวม ด้านการฝึกอบรม การส่งเสริม ให้นักศึกษาศึกษาดูงาน การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติและการพัฒนาด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน

2.2 การพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในวงรอบที่ 2 พบว่า จากการประชุมกลุ่มย่อยทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการปฏิบัติจริงด้วยความมั่นใจใน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล เสริมแรงซึ่งกันและกัน จนได้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทย ที่ถูกต้องสมบูรณ์ โดยจะเห็นได้จากผลการประเมินชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทย พบว่า ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษาที่กลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำนวน 6 คน พัฒนาขึ้นมีคะแนนประเมินเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินระดับมากขึ้นไป ($\bar{X} = 3.51$ ขึ้นไป) เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน สามารถสร้างชุดฝึกทักษะที่มีคะแนนประเมินเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2 คน มีคะแนนประเมินเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการประชุมกลุ่มย่อยทำให้กลุ่มเป้าหมายได้รับคำแนะนำที่ดีจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ กิจกรรมการอบรมเน้นการลงมือปฏิบัติจริง ได้รับข้อเสนอแนะอย่างใกล้ชิด กระบวนการทำงานกลุ่มทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความมั่นใจในการทำงาน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ได้รับการเสริมแรงที่ดี อีกทั้งชุดฝึกทักษะที่กลุ่มเป้าหมายสร้างขึ้นได้ผ่านการประเมิน และมีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญอย่างถูกต้อง ทำให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพที่พึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สด บุตรโคตร (2551 : 190 - 196) และ สดใส ภูเนตร (2551 : 119 - 120) พบว่า ก่อนการพัฒนา ผู้ร่วมวิจัยขาดการฝึกนักเรียนด้วยการปฏิบัติจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่จะนำไปใช้

ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้เนื่องจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน พบว่า ผู้วิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยได้คะแนนทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการคิดเป็นร้อยละ 86.92 และจากการสังเกต สัมภาษณ์ นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการการพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแวง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การพัฒนาครูด้านการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยระดับประถมศึกษา ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องเป็นช่วง ๆ เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยได้มีโอกาสนำจุดบกพร่องหรือปัญหาในการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์ นำเสนอ และร่วมกันแก้ไขปัญหา ตลอดจนจะได้ทราบความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของกลุ่มเป้าหมายทุกคน

1.2 การพัฒนาครูควรใช้กลยุทธ์ที่หลากหลาย เช่น การตั้งเครือข่ายพัฒนาครู เพื่อให้คำปรึกษา การจัดตั้งศูนย์สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ การประชุมกลุ่มย่อย การทำ Workshop หรือเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นต้น

1.3 ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ และแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่พบจากการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียน

1.4 โรงเรียนควรสร้างบรรยากาศในการพัฒนาครูโดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างขวัญและกำลังใจ จัดหาเอกสาร ตำรา และพัฒนาแหล่งค้นคว้าที่ทันสมัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ครูได้ฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนระดับประถมศึกษา ด้วยวิธีการผลิตสื่อหรือนวัตกรรม / วิธีการอื่น ๆ

2.2 การพัฒนาความรู้ความสามารถของครูด้านการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY